

Vijvers

Bedrijfsvoorbeeld

Naast paddenoverzetacties en het ophangen van nestkasten legden **Janssen Pharmaceutica** en Natuurpunt ook poelen aan voor amfibieën.

Ecologische situatie

Amfibieën (=kikkers, padden en salamanders) en **libellen** zijn twee opvallende diergroepen die aan water gebonden zijn. Voor amfibieën is een vijver of poel is in de eerste plaats een **voortplantingsplek**. Padden en salamanders zullen na de voortplanting de poel verlaten en in de zomer elders (op het land) voedsel zoeken. Dat zomerleefgebied kan een bos(je) of houtkant zijn. Daarin zoeken ze ook een schuilplaats om de winter door te brengen. Het overwinteringsgebied ligt soms op een grote afstand van de voortplantingspoel. Sommige amfibieën, zoals de Groene kikker, overwinteren wel in het water.

Libellen zijn sierlijke insecten die vaak nabij waterpartijen vertoeven. Ze zien er misschien wat angstaanjagend uit, maar van libellen en waterjuffers hoef je helemaal geen schrik te hebben. Ze **kunnen niet steken** en het zijn voor de mens nuttige beestjes: ze **jagen bijv. op muggen en vliegen**. Als larve leven libellen verschillende jaren onder water.

Ecologische winst

Een poel op je bedrijfsterrein betekent gegarandeerd meer leven. Met poel bedoelen we hier dus een al dan niet natuurlijke waterpartij. Het kan evengoed om een aangelegde tuinvijver gaan.

Kikkers, padden en salamanders nemen vaak genoegen met een kleine waterpartij. Vooral in het voorjaar tref je deze dieren daarin aan. Niet elke poel of vijver is geschikt voor die dieren. Als je bij de aanleg en de inrichting van de poel rekening houdt met enkele randvoorwaarden kan je met kleine ingrepen grote resultaten op natuurlak boeken. Bovendien is een waterpartij op je bedrijfsterrein een aantrekkelijk landschappelijk element.

Een simpele tuinvijver kan ook verschillende soorten libellen huisvesten. Libellen zijn goede vliegers en zullen jouw nieuw aangelegde vijver wel zelf vinden. Ze hebben wel een voorkeur voor zonbeschenen poelen met waterplanten.

Multifunctioneel

Naast de natuur- en esthetische functie heeft een poel nog een derde belangrijke functie. Je kan een poel namelijk gebruiken als **bufferbekken voor regenwater**. Door vrij eenvoudige ingrepen kan je het regenwater dat bijv. op het dak van je bedrijf valt, in de poel terecht laten komen. Op die manier komt er minder regenwater in de riolering terecht en wordt overbelasting van het rioleringsnet (met alle gevolgen vandien) vermeden.

Zet geen vissen in je vijver

In siervijvers worden vaak kleurrijke vissen uitgezet. Vissen gaan echter slecht samen met amfibieën en libellen. Dat komt omdat de meeste vissen geduchte rovers zijn, die kikkervisjes en libellenlarven smakelijk verorberen. Wie een waterpartij mét natuurwaarde wil, kiest dus best voor een visvrije vijver.

Praktisch

Een mooie en functionele vijver houdt uiteraard het ganse jaar door water. Daarom is het aan te raden te kiezen voor een **folievijver** of een poel op een kunstmatige laag. **Beton, bentoniet, klei, polyester** of voorgevormde vijvers zijn bestaande mogelijkheden naast folievijvers. Hiervoor ga je best ten rade bij een tuinvijvercentrum.

Hou met de volgende factoren rekening bij de aanleg en inrichting van een voor libellen en amfibieën geschikte poel of vijver.

- **Grootte**
Als het terrein het toelaat, maak je de poel best niet te klein. Als minimumgrootte wordt 10m² vooropgesteld.
- **Ligging**
Leg de poel in een **zonnige hoek**. Amfibieën en libellen hebben het graag warm en verkiezen dan ook Een geschikte waterpartij ligt niet te sterk in de schaduw.
- **Diepte**
Ideaal is een diepte **tussen 100 en 120 cm**. Zorg ervoor dat de oeverhelling niet te sterk is (een hellingsgraad van minder dan 45°) en dat er aan de oever een ondiepe zone is. In die zone warmt het water snel op, zeker als ze aan de juiste kant van de vijver gelegen is. Zorg er ook voor dat amfibieën langs zo'n geleidelijke oever uit het water kunnen kruipen.
- **Waterplanten**
Kies als het kan voor **inheemse waterplanten**. Die zijn in diverse tuincentra verkrijgbaar. Vermijd zeker exotische planten zoals de Grote waternavel die door hun explosieve groei gemakkelijk verwilderen. Een poel zonder waterplanten is echter ongeschikt voor libellen en amfibieën. Goede waterplanten zijn Gedoornnd hoornblad, Aarvederkruid en Middelste waterranonkel (ondergedoken planten) en Witte waterlelie, Gele plomp en Kikkerbeet (drijvende planten).
- **Oeverzone**
Schuine oevers zijn bijzonder belangrijk voor een natuurrijke vijver. Je kan een beperkt (zonbeschenen) deel van de oever kaal laten: daar zal het snel opwarmen, maar het merendeel van de oever wordt best beplant met daarvoor geschikte planten: Grote waterweegbree, Zwanenbloem, Grote kattenstaart, Gele lis, Mattenbies, Grote of Kleine watereppe, Zwarte of Scherpe zegge zijn enkele voorbeelden van inheemse oeverplanten. Zorg ervoor dat er **niet teveel bomen en/of struiken op de oever** staan. Als de bladeren daarvan in het water terecht komen, heeft dat grote gevolgen voor de waterkwaliteit. **Naaldbomen** in de nabijheid van de vijver zijn zeker te **vermijden**: inwaaierende naalden maken het water te zuur.

Hou ook rekening met bestaande regelgeving: voor poelen moet je een **stedenbouwkundige vergunning** aanvragen.

Financiële kost: redelijk

Het aanleggen van een poel of vijver is een eenmalige, maar vaak redelijke kost. Indien de poel niet te klein is, laat je best een **annemer** komen.

Erg veel onderhoud heb je normaal niet aan een tuinvijver. Verwijder tijdig algen en dode bladeren die zich opstapelen in de vijver. Het ruimen of schonen van een vijver gebeurt best in het najaar (van half september tot eind oktober).

Vb kostprijs graven van een poel van 15m diameter, diepste punt 1,5 m: 200 euro (=4u kraanwerk aan 50 € per uur), of 500 euro met grondafvoer bij.

Inbreng Natuurpunt?

Natuurpunt kan bij de aanleg en inrichting van een vijver een adviserende functie hebben. Betrek lokale Natuurpunters best van bij het begin: zij kunnen ook aangeven of de ligging van de poel ideaal is. En misschien kennen zij wel een tuinvijvercentrum in de buurt waar je de juiste planten kan halen?

Contact

De amfibiënwerkgroep van Natuurpunt heeft heel wat ervaring met (het aanleggen van) poelen:

www.hylawerkgroep.be

info@hylawerkgroep.be